

Mi csak önszorgalomból írogatunk

–Piroskáék Apáczai-díja–

Az olvasó eligazítására: a díjat 2004 óta a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége Országos Elnöksége által alapított Tudományos Tanács ítéli oda magyar pedagógusoknak, tudományos tevékenységük elismeréseként, illetve ösztönzésére – ezúttal nyolcadik alkalommal. A kétévente kiosztott díj az előző díjátadás óta eltelt időszakban létrejött, önálló kötetben, tudományos folyóiratban megjelentetett, vagy a világhálón közzétett legjobb munkák szerzőinek jár. Olvasóink a Nyugati Jelenből tudhatják: Piroska Katalin és Piroska István: Az aradi magyar színjátszás 130 éve – 1818– 1948 c. munkájuk 2017-ben megjelent második kötetéért kapták a díjat. Velük következik egy rövid beszélgetés:

Apáczai-díjhoz, amelyet nemrég vettek át. Hogyan emlékeznek a díj átadására, átvételére? Milyen volt az ünnepség?

– A díjátadó a szovátai Teleki Oktatási Központ elegáns dísztermében volt október 13-án. A jelenlévőket (az elhangzott tájékoztatás szerint) Burus-Siklódi Botond RMPSZ-elnök, Balázs Attila, az EMMI Kárpát-medence Magyar Oktatásának Fejlesztéséért felelős Helyettes Államtitkárságának főosztályvezetője, Kovács Zoltán Csaba, a Nemzeti Oktatási Minisztérium Kisebbségi Oktatásért felelős Államtitkárság kabinetigazgatója és Márki Dániel, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának konzulja köszöntötte. Először az Apáczai-díj gyémánt- és ezüsthokozatát adták át, ilyen kitüntetésben azok részesülnek, akik az előző években több alkalommal érdemelték ki a díjat tudományos munkáikkal. 2018-ra három Apáczai-díjat osztottak ki a három különböző szakterület (humán; természettudomány, pedagógia) számára, ebből lett egy a mienk. Az Apáczai-díjazottak munkásságát dr. Péter Sándor, a

Tudományos Tanács elnöke méltatta. Ezután a középiskolásokat jutalmazták az előző tanévben elért eredményeikért. Nagyon örültünk, hogy közöttük négy csikys diák volt: Tóthpál Eszter, Spír Rebeka Tünde, Kurunczi Viktória, Back Annamária, ez utóbbi kettő aranyfokozatot kapott. Az ünnepség a szovátai Intermezzo Kamarakórus előadásával kezdődött, és a díjazott diákok rövid zenés-táncos műsorával zárult. Őket a hallgatóság vastappsal jutalmazta, csetlő-botló, lelkes diákok műsorát ilyen tiszta szívből csak pedagógusok tudják ünnepelni! (Az ország magyarulterületeiről összegyűlt társaságnak a felkészülésre csupán néhány nap jutott.) Persze ezelőtt a jelenlevők hosszas tapssal köszöntöttek minden kitüntetett felnőttet és diákot. Nagyon jó hangulatú, szinte családi jellegű ünnepség volt. Ritkán találkozok az ember ilyen barátságos, jókedvű emberekkel. Nekünk – különben – igazán nem volt könnyű dolgunk, alig ismertünk valakit a jelenlevők közül, hiszen jó régen kikerültünk már az erdélyi pedagógusok „társadalmából”.

Úgy tudom, a díjra pályázni kell. Ez hogyan történik?

– A jelentkezés azért szükséges, mert az ilyen jellegű munkákról nincs semmilyen összegzés. Az elért eredményeket, a megjelent könyveket, tanulmányokat a Tudományos Tanács javarészt a jelentkezés alapján tudja számba venni. A pályázati lap többek között egy rövid szakmai önéletrajzot, illetve a beküldött mű rövid bemutatását igényli. El kell küldeni magát a könyvet is, ezeket a díjátadón kiállítják, bárki megnézheti, belelapozhat, ezt követően pedig az oktatási központ könyvtárába kerülnek. Nekünk eszünkbe sem jutott volna pályázni, ha nem biztat, és nem veszi fel velünk a kapcsolatot a Sepsiszentgyörgyön élő Péter Sándor, aki minket nem ismert ugyan személyesen, de elég kalandos úton eljutott hozzá a színháztörténetünk. Biztatott Matekovits Misi is: „Pályázatok, remélem, megkapjátok”. A beadási határidő ezúttal szeptember 1. volt, az

elhangzott ismertetés alapján ebben az évben 45 pályázat, 74 pályamunka közül válogatott a bizottság

Arad megyéből – bár már nem itt élnek, de évtizedekig itt tanároskodtak – tudomásom szerint Önök az elsők, akiket Apáczai-díjjal jutalmaztak. Korábban az aradi Kölcsey Egyesület díját is megkapták. Egyáltalán: számít a díj?

– Álszerénység lenne azt mondani, hogy nem számít az elismerés, az meg külön megtiszteltetés, hogy az Arad megyei első Apáczai-díj birtokosai vagyunk, bár az is igaz, utánanéztünk, hogy elismerő oklevelet vagy dicséretet már mások is kaptak: 2004-ben Pávai Gyula, majd a bizonyos fokig aradinak is számító Magyarai Sára, illetve 2016-ban Regéczy Perle, az ő neve – ha jól hallottuk – idén is elhangzott a megdicsértek között.

A díjat a második kötetért kapták, mivel csak az utóbbi két évben megjelent munkákat díjazhatják, de ebben nyilván benne van az egész monográfia értékelése. A két kötet együtt hatalmas munka mind a vállalkozás, mind a terjedelem tekintetében. Mint tudjuk, ennek létrejötte nagyon hosszú folyamat volt – beavatnának ennek menetébe? István az egyik bemutatón azt mondta: ha előre tudják, mekkora munkával jár, tán hozzá sem fognak. Most, e rangos díj birtokában, ugyanígy gondolják?

– Nem az számít, hogy „honnan jössz” (Illyés Gyula híres sorait a könyvre vonatkoztatva), hanem az, „hova mész”, és főleg, hogy „hova érsz”. A lényeg, hogy amit elkezdtünk, azt be is tudtuk fejezni. Van egy marosvásárhelyi ismerősünk, aki már legalább 20 éve gyűjti egy helytörténeti lexikon anyagát, de nem képes pontot tenni a kutatás végére. A látszatra hosszú és unalmas „kásahegy” átrágása (ahogy az egyik bemutatón hallottuk) bármilyen hihetetlennek tűnik, gyakran érdekes, sőt izgalmas, persze nem világmegváltó felfedezésekre bukkantunk és közben nagyon sok, számunkra új ismerettel

gyarapodtunk. Az egészet nem úgy kell elképzelni, hogy két megszállott szövetséges megszakítás nélkül, szabadideje minden percét erre áldozza. Voltak nagy szünetek, kisebb-nagyobb döccenők, megállások. Egyébként semmiféle szerződés nem kényszerített a munka folytatására, bármikor abbahagyhattuk volna, de most már azt mondjuk: szerencsére nem álltunk meg.

Mindketten sűrűn szerepelnek az aradi magyar kiadványokban is. Hogyan bírják idővel, energiával?

–Erre a következőképpen tudnánk válaszolni: Van nekünk egy velünk majdnem egyidős jó barátunk (a gyermekeink, az ő fia, meg a mi fiunk is egykorúak, egy osztályba jártak elsős koruktól). Ő aktívan újságíróskodik a mai napig. Ha nem tudná, Jámbor Gyulának hívják az illetőt. Mi csak önszorgalomból írogatunk! Akkor kinek van több ereje, energiája??!!

(Kati és Pityu, nagyon régi, kedves ismerőseim a távinterjú végén „betettek” a kérdező személyét illetően – töprengtem is eleget, benne hagyjuk-e vagy sem az utolsó passzust a cikkben. Végül az a mondat döntött, hogy „Mi csak önszorgalomból írogatunk”. Mi lenne, teszem fel a kérdést, ha az „önszorgalomból írogatók” mondjuk harmada teljesítene hasonló szinten?

Kérdezett: *Jámbor Gyula*

Nyugati Jelen, 2019. október 24.